

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál utca 13. szám.
(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek **minden egyes szövegt**, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendő a Szent-István-Társulathoz

A papi főigazgatók.

A »Nemzeti Iskola« antikatholikus volta köztudomású mindenki előtt, de hogy még vad gyűlölettel is viseltessék, azt sokan nem hitték, de ma már ez is világos előttünk. Ez évi 11-ik számában a 3-ik pap-főigazgató ellen fakad ki, azonban nem gondolja meg, hogy a katolikuskok elleni dühe, s ennek műveltségéhez mért stylusban való kifejezése csak saját tekintélyének árthat, mert okos ember nem serteget, hanem érvel.

Faj neki, hogy a barát katolikus. Vajjon, ha apostatálna, s a jeles cikkíró nézetét követné, akkor okosabb és jobb lenne az a 3 főigazgató? Vagy talán érdekelve volt a ki-nevezés körül? Mikor a »N. I.« a paptanárok képessége fölött tör pálczát, úgy tűnik fel előttem, mint mikor a gyermekek katonásdit játszanak, s megtámadják a várképen szolgáló ház falát, de biz a vár saját nagyságában csak sajnálkozik.

»Pap tudományt soha sem tekintett még czélnak«. S a cikkíró ezt elhiszi? Nem lehet! En legalább ily járatlanságot, ily korlátolt irodalmi és tudománytörténeti ismeretet nem mertem volna feltételezni róla! Itt nagyobb az önérzet, hogysen disputálnom lehetne!

A »kath. pap kevésbé alkalmas a tudományra — épp oly alkalmatlan a nevelésre.« S vajjon miért? Halljuk csak: »Nincs családja!»

Tehát a kinek nincs családja az nem képes nevelni? Oh uram, vajjon igaz-e ez?

Hisz akkan a segédtanítók és tanítók mind törlendők?!

Hisz akkor a házasságra nem lépett tanerő mind alkalmatlan?

Hisz ön szerint a házasság, de gyermektelen tanítók, tanárok mind eltávolítandók, mert nincs családjuk, nincs bennök »érzelme apáknak«!?

Hisz ön szerint a tanítói és tanári képesítés legbiztosabb mérve a sok gyermek lenne?

Hisz ha a sok gyermek adja a tanítói illetőleg a nevelői képességet, akkor egy pusztai béres nagyobb képességgel bír a jeles oklevelű nőtlen tanítónál?

Ha ez igaz volna, akkor az ispán nem tud gazdálkodni, mert nincs uradalma, akkor az ügyvéd nem védhet, mert ő neki nincs baja, az orvos nem gyógyíthat, mert hisz nem beteg, a tűzoltó nem olthat, mert az ő háza nem ég!

Hallja kedves úr, minő következménye van igaztalan, gyűlöletet lehelő sorainak?

Nem folytathatom ezt, művelt emberek közt ennyi untig elég. De lehetetlen még a szerkesztői üzenetek közt díszelgő ritka műveltségű sorait meg nem említeni: »Attól egy könnyen meg nem szabadul, mert róm. kath. iskolában a pap született iskolaszéki elnök, s mint ilyen nyugodtan *falhatja fel* a tanítókat«.

De van e lapnak majdnem minden számában hol a vegyesek, hol a tárcza alatt avagy a szöveg között olyasvalami, a melyből elvadt gyűlölet szól minden ellen a mi katolikus. Azonban megkülönböztetett tápláléka a papság. Ezt szemérmetlenül tépázza, faldossa.

Véletlenül jutott e lap kezembe, s irni kezdtem, hogy választ adjak, mert nálunk Európában így szokás. De ha az *emberevés* kulturpolitikai aktusával nem a lap vége felé, hanem az elején találkoztam volna, akkor lettem volna tollamat, mert Bormeoról nem disputálok!

Nevelni! És erről a gyűlölet hangjától áthatva irni! Vajjon lehetséges ez? Csak szídjá uram tovább is a kath. papokat, azért ok nem feledik el a fényes példát: Engedjétek a kisdedeket hozzám jönni! Csak döngesse kath. tanintézetünket, csak szídjá a kath. papságot, tanítószágot, kisebbitse őket, de úgy, mint a hogy az idézett számban tette, mert ezzel a komoly tanügyi közvélemény és a művelt világ előtt nekünk tesz szolgálatot, s mi szeretni

fogjuk önt, miként az önfeláldozó ápoló szereti betegét akkor is, ha ez önkivületi rohamában megrugja.

Szívemben az Isten, Király és Haza oltárai állanak, melyeken ellenségeimért áldozni, szeretetemben őket is megtartani keresztény kötelességemnek ismerem! *Csányi Ferencz.*

Mit akarunk a kézügyességi oktatással?

A kézügyességi oktatás ügye egész nemzeteket, országokat hódított meg. Skandinavia hótakarta mezőitől le az Alpokig, a Morva folyótól a pyrenaei félszigetig. Mi magyarok még bizalmatlanul fogadjuk, pedig mi is érezzük, hogy a gyermeket és ifjút emeli és bátorítja, ha ügyes kezével valamit előállíthat és ha nem vész el a gondolatok és érzelmek világában.

Jeles tanferfiak is elismerik, hogy az iskolában a tanultak nem állanak összhangzásban a reá fordított idő és munkával. Curtmann¹⁾ így nyilatkozott: »A 6 éves gyermeket naponként 5—6 óra hosszát az iskola padjára ültetjük és büntetéssel fenyegetjük, ha csak megmozdul. És az eredmény? Rossz olvasás, talán még rosszabb írás és számolás.« Ezt nem akarom általánosságban mondani, hiszen sok lelkiismeretes tanító tud eredményt felmutatni; de azért minden elfogulatlan tanító igazat fog adni Curtmann-nak, ha nap-nap után tapasztalja, hogy tanítványai emlékezetében alig marad valami a tanultakból, ha látja, hogy a feledésnek tanít. Vajjon ez szomorú tapasztalat nem a mai tisztán elméleti oktatásnak eredménye? Vajjon nem az okozza, hogy a gyermek elfáradt, mert a szellemi táplálékot még az egészsége rovására is nyújtjuk? Azt hiszem igen, bebizonyítani pedig azzal merem, hogy a gyermekek az alsóbb osztályokban elevenek, tanulni vágyók, minél magasabb osztályba lépnek, annál inkább veszítenek munkakedvükből. »A naponkénti 5—6 órás nyilvános tanítás, mely, hogy csak valamennyire gyümölcsöző legyen, túlfeszített szellemi munkásságot követel. A házi feladványok és a privátok is igénybe vesznek néhány órát, csoda-e, hogy a szellem gyengül és hogy az ifjúság ferde neveléséről panaszkodnak? (Kirchmann) ?

Az élet mintegy kényszerít minket, a kézügyességi oktatásnak iskoláinkban helyet adni. A cél: paedagogiai. A paedagogiai kézügyességi oktatás a nevelés elvein és szabályain épül fel s különösen kezdetben nevelési célok megvalósítására törekszik, amennyiben a gyermek testét és szellemét egyöntetűen fejleszti. Az élet követelése: a nemzetgazdasági és szociális szempontok támogatják és később a gyakorlati életben előterbe is fognak lépni.

Mint mondtam, e törekvés tulajdonképeni célja: nevelési. A gyermek ösztöne, hogy kéz-

zel dolgozzék és alakítson, módszeres kifejlődéshez jut. A munkatanításban tehát nyertünk egy fontos nevelői eszközt, mely a gyermekben a munkaösztönt felhasználva, annak testi és szellemi erejét rendszeres munkálkodás által fejleszti. Anyagi célok megvalósítására egyelőre ne törekedjünk, hanem állítsuk a munkatanítást a nevelés és tanítás szolgálataiba; házi iparunknak is az ásta meg sirját. »Mit szólnánk« — mondá Biedermann¹⁾ — »az olyan kertészhez, ki a helyett, hogy erős, egészséges fatörzset tenyésztene, virágok és gyümölcsök minél hamarábbi létrehozására gondol? Üvegházi növényeknél így van, de hiszen azok éppen azért üvegházi növények, elkényeztetett, rövid életűek, a viharoknak és zord időjárásnak ellentállani képtelenek. Egy egészséges, erős törzs annak idején egészséges gyümölcsöt is fog hozni.« Az igazi nevelési irány nem az elméleti, hanem a gyakorlati, ez minden más lelki erő kifejlődését szerves egymásutánban magába zár.

Ma az iskola növendékeitől csak szellemi munkát követel, ennek folytán a gyermek csak a szellemi munkát fogja becsülni, a testi munkát ellenben megvetni. Ennek következménye, hogy ma pl. egy írnot többre becsülnék akár mily ügyes iparosnál. Ha meggondoljuk, hogy az u. n. tudományos pályára a lakosságnak legfeljebb $\frac{1}{10}$ -e mehet, nem kötelességünk-e a $\frac{9}{10}$ részre tekintettel lenni s ezek foglalkozása iránt, testi munkák által, tiszteletet gerjeszteni? A pusztán elméleti neveléssel egy természetellenes, veszedelmes irányt teremtünk. Nézzünk csak egy fiút, ki már valamit tanult, nem fogja az otthon lévő testvéreit, sőt szüleit is, kik kézi munkával foglalkoznak, kevésre becsülni, mert azok esetleg a villámosságról nem tudnak annyit, mint ő? Ha ő is testi munkával foglalkozott volna, tudná, hogy bizony az szintén a lelki tehetségek alkalmazását követeli.

Lesznek talán olyanok, kik a tanítóra nézve lealacsonyítónak tartják, ha tanítványai között kötényben jár s ha mindenféle testi munkát végez. Az én meggyőződésem ellenben, hogy tisztességes és hasznos foglalkozás senkit le nem alacsonyít, ha még oly magas műveltségű és állású is az illető; valódi tisztesség: a maga és az emberiség javára élni, — igazi szégyen pedig: haszontalan és kicsapongó életet folytatni.

Első tekintetre azt állíthatná valaki, hogy a tanulók megterhelése miatt panaszkodtam és mégis a sok tantárgy mellé még egy újabbat is akarok. A tanulót megterhelni nem akarjuk, hisz tudjuk, hogy a nyugalom és pihenés nemcsak az alvásban van, hanem a foglalkozások helyes váltakozásában is. A kézügyességi gyakorlatok más szerveket, tehetségeket hoznak tevékenységbe, mint az elméleti oktatás.

Agasztin Imre.

(Vége köv.)

¹⁾ »Reform der Volksschule.«

²⁾ »Naturforderungen an Erziehung und Unterricht.«

¹⁾ Erziehung zur Arbeit.

Szemelvények Mócsy Antal képviselő-házi beszédeiből.

Az elemi és polgári tanítóképzők.

A tanítóképezdéről van szó. Mindenek előtt bátorkodom a tanítóképezdébe való felvételt illetőleg elmondani nézeteimet és azokat a miniszter ur figyelmébe ajánlani.

Törvényeink értelmében a tanítóképző-intézetekbe belépni kívánó ifjaknak vagy négy középtanodai osztályt kell végezni és erről bizonyítványt felmutatni, vagy pedig vizsgálaton igazolni azt, hogy ugyanoly terjedelmű ismeretekkel, előkészületekkel bírnak. Az utóbbi időben az a gyakorlat kapott lábra, különösen az állami tanítóképezdéknél, hogy a magánuton előkészülő gyermekeket, a kik legtöbb esetben tanítók gyermekei, nem veszik fel a képezdébe, hanem csak olyanokat, a kik négy középtanodai osztályt végeztek.

En 27 esztendő óta foglalkozom tanítóképzéssel, igen sok alkalmam volt megfigyeléseket, összehasonlításokat tenni azon tanulók közt, a kik magánuton készültek elő és azok közt, a kik 4 középtanodai osztályt végezve jöttek a képezdébe. És mondhatom, hogy igen sok esetben az előbbieket mind a viselkedésben, mind pedig a tanulásban és előhaladásban leverték azokat, a kik 4 középtanodai osztályt végeztek. Meg van ennek a maga természetes oka t. Ház. Hiszen a tanítók javadalmazása igen csekély, a tanítói pálya anyagilag haladatlan pálya, azért a középiskolákból csak igen kivételes esetekben mennek jó tehetségek a képezdébe, rendszerint csak a leggyöngébbek lépnek oda át.

Hiszen az, a ki mai négy gimnáziumi osztályt elvégzett és jól tanult, stipendiumokat kap, mindenféle támogatásban részesül, az kapaszkodik tovább, hogy végezzen hat vagy nyolcz osztályt s anyagi tekintetben hálásabb pályára léphessen. Így tehát a tanítói képezdébe, a mint mondottam, rendszerint a középtanodából a leggyöngébb növendékek mennek, még pedig azon növendékek, a kik a városi iskoláztatással gyakran együttjáró erkölcsi fogyatkozásokban is szenvednek. Ellenben a magánuton előkészült tanulók, a kik igen sok esetben tehetségük, szorgalmuk, buzgalmuk mellett a tanítópálya iránt lelkesedést hoznak magukkal, nem azért jönnek a képezdébe, mint a középiskolák növendékei, kik ott már tovább talán nem is igen bírnak haladni, hanem azért, mert gyermekkoruktól fogva őket erre a pályára előkészítették.

Ezért igen kérem az igen t. miniszter urat, hogy ne nehezítse meg a képezdébe való felvételt azoknak, a kik magánuton előkészültek és vizsgálat alapján ki tudják mutatni arra való alkalmatosságukat, hogy a tanítóképezdében helyüket megállják.

A t. miniszter ur jelentésében hivatkozik arra, hogy a tanítóképeздеket meg szaporítani

kell, hogy a létező tanítóhiányon segíteni lehessen. A dolog úgy áll, t. Ház, hogy kerek számban beszéljek, hogy van mindenféle tanítóképezdénk 70, esik egyre 70 növendék 4 osztályban; világos, hogy az a 70 növendék nem terheli túl azt a 4 osztályt, elférhetne bátran 100 növendék is abban a 4 osztályban, és hogyha azok rendszeren képeztetnének, a képezdékből kikerült tanítóknak nem volna hiány, mert hiszen akkor évenként körülbelül félszáznyival több képesítettnek, mint eddig. Nem abban van tehát a tanítóhiánynak oka, mintha kevés lenne a tanítóképeзде, hanem hogy kevésse vannak azok látogatva és talán még inkább abban, hogy a kik a tanítóképző-intézetekből kikerülnek, jó oklevelet nyernek, sokoldalú képzettségüknel fogva, képesek más, anyagi tekintetben hálásabb pályára lépni.

Tudtommal mennek is a jegyzői pályára, mert leteszik a hat polgári osztályról a vizsgálatot és megszerzik a bizonyítványt a jegyzői pályára; sokan mennek vasutasoknak s irnokoknak s ezen az uton tovább telekkönyvvezetőkné és irodatiszteknek. Ez az oka, hogy daczára annak, hogy évenként majdnem 1500 tanító és tanítónő képesítettik, a mely szám a tanítóhiány pótlására elégséges volna, mégis folytonosan felhangzik az ország minden vidéke részéről a tanítóhiány iránti panasz. Az orvosság tehát e tekintetben a tanítói állás anyagi javadalom emelésében rejlik. Hogyha a tanítói fizetéseket annyira emeljük, hogy a tisztességes, a kvalifikációhoz mért megélhetést biztosítson, akkor valamint más pályakon a növendékek önköltségükön is kiképezik magukat, majd megtörténik, hogy a tanítói pályára is saját költségükön iparkodnak magukat kiképezni, holott ez idő szerint úgy áll a dolog, hogy a tanítóképeздеkben jóformán azok vannak, a kik ott segélyeztetnek, elláttnak.

Nagyon sok szó volt arról, hogy a tanítás felekezeti irányu legyen-e, vagy pedig közvetlen az állam által legyen vezetve. Többször kifejtettem abbeli álláspontomat, hogy én az államnak legszélesebb körü ellenőrzési, felügyeleti joga mellett a felekezeti jellegnek vagyok barátja. Azért én részemről meg az állami tanítóképző-intézeteket is úgy szeretném beosztani, — hiszen van elég — hogy az egyik neveljen katolikus tanítókat, a másik reformátusokat s így tovább a különféle felekezetek számára. Azt is megmondom, hogy miért van erre szükség. Ma első felszólalásomban rámutattam arra, hogy annak a tanítónak milyen sok és milyen fontos a dolga. Tudom az életből — mert hiszen köztük éltem, forgolódtam, hogy hitükhöz, vallásukhoz ragaszkodó tanítók a tanítói kötelesség teljesítésében is hűek, ellenben, a kik a liberalizmus hite közömbös szellemétől vannak áthatva, azok bizony igen könnyen veszik tanítói kötelességük eljésítését. Azért abból a szempontból is, hogy

a tanítók szívesen, önként lehető szorgalommal, buzgalommal teljesítsék a haza érdekében is tanítói nehéz kötelezettségeiket, kívánám azoknak minél vallásosabb nevelését. Erre pedig alkalmas eszköz lenne a leendő tanítóknak a képezdében hitfelekezeti szellemenben, hitfelekezeti irányban való nevelése.

Attérek a tankepesítés kérdésére. Röviden, e tekintetben úgy állunk, hogy a kormány a katolikus tanítóképezdékben még most is fenn tartani iparkodik azt az álláspontot, a melyet akkor elfoglalt, midőn a katolikus vallás államvallás volt, a midőn az állam védelmezője és gyamolítója volt a katolikus egyháznak és ennek a révén nagyobb befolyást gyakorolt a katolikus vallási és iskolai ügyekre. Ezt a befolyást az állam most is fenn akarja tartani, akkor, a mikor a katolikus vallás megszűnt államvallás lenni, elvesztette az előnyökét, de a t. kormány a hátrányokat fenn akarja tartani. Az u. n. felekezeteknél másképp van a dolog, ezeknél a t. kormány respektálja az 1868 XXXVIII. törvényezikben a közoktatás terén nyújtott autonómiát.

Ez az autonómia kell, hogy szabály legyen a katolikusokra nézve is. Tudom pozitív, hogy pl. a tanítóképesítéseknél, épp úgy, mint az érettségi vizsgálatoknál, a nem katolikusoknál, pl. a két protestáns felekezeteknél, a kormány közege nem elnökösködik, hanem, mint ellenőrző közeg szerepel ott, azonban a kath. közélettanodákban és kath. tanítóképezdékben a kormány törekvése oda irányul, hogy mindennél az ő közege elnököljön, rendelkezék épp úgy, mint az állami képezdékben. Tehát e tekintetben is kétféle a mérték. A felekezetek törvény biztosította autonómikus jogaikat, úgy veszem észre, erősen védelmezik, éppen azért az utóbbi években nem annyira azt hangsúlyozták a t. kormánytól függő állami tanítóképzői tanárok, hogy a tanítóképzést magát államosítsuk, hanem csak hogy a tanítósagra képesítő vizsgálatokat államosítsák, azt vegye az állam kezébe.

T. Ház! Az állam érdekének megóvása szempontjából tisztára feleslegesnek tartom a nevezett állami tanítóképesítést; hiszen a kötelező törvények és az ezek alapján kibocsátott miniszteri utasítások szerint az államnak közegei teljes mértékben elhetnek a felekezeti képezdékben bármikor az ő felügyelő és ellenőrző jogokkal. Hiszen a törvény értelmében a felekezeti képezdékben ugyanazon tantárgyak és ugyanazon terjedelemben tanítandók, mint az állami képezdékben. A törvény értelmében a felekezeti képezdékben is már 17 év óta kellene a magyar nyelvet tanítani, tehát nézzen utána a kormány, hogy tanítsak is az ilyen képezdékben az államnak a nyelvet; továbbá a tankepesítő vizsgálatoknál a kormány kiküldött biztosa, akár biztosai, ott lehetnek, ellenőrzési jogukat gyakorolhatják és tudomást

szerezhetnek arról, hogy a felekezeti képezdék általában a tanítóképzés körül és magánál a képesítésnél eleget tesznek-e a törvény követelményeinek. En tehát az állam érdekeinek megvédése szempontjából a mostan létező törvényeket elégségesnek tartom, csak az állami közegek szorgoskodjanak azok pontos végrehajtásában, akkor az állami érdekek nem fognak csorbat szenvedni.

Befejezem beszédemet egy a közoktatásiügyi miniszter urhoz intézett kéressel. Mai napon történt első felszólalásomban rámutattam röviden arra, hogy a tanítóképző tanároknak a dolga legalább is olyan fontos és olyan nehéz, mint a közélettanodákban működő tanároké. Egyenlő teher, egyenlő munka, azt hiszem egyenlő fizetést is igényel. Tudom, hogy a t. miniszter ur e tekintetben iparkodik is a tanítóképző tanárok országos egyesülete által hozza benyújtott kérelem értelmében lehetőleg emelni a tanítóképző tanárok fizetését és egyenlősíteni a közélettanodai tanárok fizetésével. Látom ezt a költségvetésből, de ugyanott látom azt is, hogy míg a tanítóképző intézetekben 13 igazgató-tanárnak csak 1400 frt fizetése van, addig a középiskolai igazgatók legkisebb fizetése 1600 frt. Figyelmebe ajánlom a t. miniszter urnak ezt az eltérést és kérem, hogy mielőbb iparkodjék a tanítóképző-tanárok kérését figyelembe venni és teljesíteni.

A Szent-István Társulat közgyűlése.

(Folyt. és vége)

VI. A népiratok Kisfaludy Zoltán Lajos taapi plébános ur szakavatott és buzgó szerkesztésében 14 füzetrel gyarapodtak.

114. Ezer esztendő. A magyarok honfoglalása. 115. Három szent testvér (b. Margit, b. Jolánta és szt. Kunigunda. 116. A féllabu kolodus. 117. Két falusi történet. 118. A szomolányi kisértet. 119. A gyilkos, vagy még a tyuk is kikaparja. 120. A kamis próféták vagy szó a nazarénusokról. 121. Hogyan gazdalkodjunk. 121. Imádság a boldogulásunk kulcsa. 123. A bűn büntetése Karácsonyi játék. 124. A pogány megtérése. Karácsonyi játék. 125. Czuczor Gergely. Paprikás versek. 126. A szocialista. 127. Hamár tanács, hamar bánás.

Továbbá új kiadást láttak a régebbi füzeteknél a Jó egészség könyve és az 54. Segur. Ellenvetések és feleletek.

A Népiratokból 1895. év folyamán elkelt 72.251 példány mi kétségtelenül tekintélyes szám, de a vállalat czélját és hézagpótló voltát tekintve, még tiszter annyi fogyasztás sem volna kielégítő.

VII. »A magyar nép könyvtára« című nagy tetszéssel fogadott vállalat V. köteteként megjelent Bodnár Gáspár »A műhelyből« című elbeszélés-gyűjteménye, az iparos közönség számára.

VIII. Különféle kiadványok.

A) A tudományos és irodalmi osztály kiadásában megjelentek e következő felolvasások:

16. Szekrényi Lajos. Emlékezés Szulik József fölött.

17. Dr. Margalits Ede. Márk királyfi (Kraljevic) története.

18. Dr. Aldásy Antal. Az 1409. évi cividalei zsinat története.

19. Dr. Karácsonyi János. A honfoglalás és Erdély.

B) Sajtó alól kikerült és könyvpiacra jutott a Lelki Manna következő két kiadása: a) A lelki Manna nagyon rövidre fogott kivonata, Kis Lelki Manna czimen; szerkesztette Kisfaludy Zoltán La[os taapi plebános. b) A Lelki Manna hangjegyes kiadása, melynek szövegét szintén Kisfaludy Zoltán Lajos ur állapította meg, hangjegyelését pedig Bogisich Mihály cz. püspök. plebános ur végezte.

C) Új kiadást nyert az »Elő szent Olvasó« czimű imakönyv, mely a legalkalmasabb imádságos és énekeskönyv az Elő szent Olvasóról nevezett Mária-társulat igazgatói- és tagjainak használatára. Az újabb rendeletek figyelembevételével átdolgozta Hahnkamp György, cz. kanonok Győrött.

D) Wieseman bíboros Fabiola czimű művet egyszerűbb alakjában újból kiadtuk, 2000 példányban. A diszesebb is még miudig kapható.

E) Az evangéliumok illusztrálásáról, melyre Roskovics Ignác kiváló festőművésznünk nyert megbízást, újabb jelentést nem tehetek, mert a művész eddigelé az előkészületekkel foglalkozott.

IX. Már mult évi jelentésemben szerencsém volt előterjesztést tenni azokról az intézkedésekről, melyeket Társulatunk édes hazánk ezeréves fennállásának megünneplése alkalmából fogantatba vett. Ma legyen szabad tavaly tett jelentésemre utalnom s ahhoz hozzá tennem, hogy ami akkor még tervben volt, az azóta természetesen valósult, kivéve »A honfoglalás emlékélt,« mely most van készülöben.

Végezetül kérem mindazokat, kiknek Társulatunk kiadványai szánya vannak s azokat, kiknek hivatása a katolikus iskolák, a kath. értelmiség és nép, valamint az ifjuság szellemi szükségletéről gondoskodni: sziveskedjenek magokat a Szent-István-Társulat munkatársainak tartani s annak kiadványait minden rendelkezésükre álló eszközzel terjeszteni. Kétségtelen, hogy az irodalmi termékek nem érik el céljukat, ha kellő mértékben el nem terjednek, tehát el nem jutnak azokhoz, kiknek számára készültek. Az is világos, hogy a kiadó, a ki a hangoztatott szükségletnek igyekezett — talán nagy áldozattal — eleget tenni, méltán megkivánhatja, hogy a kik a szükségletet hangoztatták s a kiadást sürgették, a megjelent kiadványt felkarolják. Így a Szent-István-Társulat is megkivánhatja, hogy mindazok, kik a kath. szellem terjesztésére és ápolására vannak hi-

vatva s e szellem ápolására szükséges irodalmi termékek kiadását sürgetik, figyelmökre méltassak az ő népiskolai, népies, ifjusági és egyéb kiadványait s azokat, amennyiben módjukban áll, terjeszszék. És csak ha ily felkarolásban részesül, csak akkor éri el a Társulat a maga elé tűzött magasztos czélt s csak akkor izmosodik természetszerű arányokban újabb és nagyobb vállalatokra, csak akkor lehet a kor viszonyai szerint a katolikus társadalom minden réteget kielégítő »Jó és olesó könyvkiadó társulat.«

IRODALOM.

— A »Magyar Szemle« tizenharmadik száma érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Egyetlen keresztény szellemű szépirodalmi folyóiratunkat ajánljuk a nagyközönség figyelmébe. Ára 6 forint.

— A katolikus egyesületek vezetőinek s a katolikus egyesületi tevékenység barátainak újból is figyelmükbe ajánljuk Gyürky Ödönnek a »Társulati Értesítő« felelős szerkesztőjének munkáját: »A magyarországi katolikus egyesületek Évkönyve az 1897. évre.« Nélkülözhetetlen tanácsadó, útmutató ez mindazoknak, kik katolikus egyesületet vezetnek vagy megalakítani szándékoznak. Ára 50 kr. Kapható szerzőnél: Budapest, koronaherceg-uteza 17.

— A »Magyar Sion« egyházirodalmi folyóirat harmadik füzeté a következő tartalommal jelent meg: A bíboros hercegprímás Szent-István-társulati beszéde. — Állati okosság és emberi ész. Székely István dr.-tól — Balazsfi Tamás püspök és egyházi író élete és művei. Szabó Ignácztól. — Irodalom és művészet. — A kitünő folyóiratot Kereszty Viktor dr. theológiai tanár szerkeszti Esztergomban. Ára 6 frt.

— Üdvözlégy Mária! Imakönyv a bold. szűz tiszteletére. Irta dr. Walter Gyula. Az esztergomi ft. főegyházmegyei hatóság jóváhagyásával. Hetedik újból átnézett és tetemesen bővített kiadás. A jelen imakönyv a következő kötetekben kapható: Egyszerűbb vászonkötésben 80 kr. Diszes vászonkötésben gazdag táblaranyozással és metszessel 1 frt 20 kr. Valódi chagrin bőrben egyszerűbb kiállításban 2 frt. Valódi borjubőr kötésben francia minták szerint 3 és 4 frt. Rendkívül finom francia bőrkötésben függve hordozható tokkal 6 frt. Valódi bagaria bőrben függve hordozható tokkal 8 frt. A szives megrendelések vagy egyenesen a szerzőhöz, vagy Buzárovits Gusztáv könyvkereskedéséhez intézendők Esztergomba.

VEGYESEK.

Bende püspök jubileuma. Bende Imre nyitrai püspök ez év őszén ünnepeli arany-miséjét. Szeptember 8-án lesz ugyanis ötven éve, hogy mint a kalocsai érseki megye fel-

szentelt papja Baján első szent miséjét bemutatta. A felszabad, mely a bajai kapornában bemutatott első szent misétől napjainkig folytonos munkálkodásban tölt el, megszerezte az érdemet, hogy a hazafias főpap aranymiséje ünnepe legyen egyházmegyéjének és a magyarságnak. Az egyházmegye papsága és hívei ez alkalommal nagyobb ünnepekre készülnek, hogy tanujelét adják főpasztoruk iránt érzett szeretetüknek.

Egy tanító jubileuma. Iglón az ottani r. kath. iskola a napokban megható ünnepségnek volt a színhelye. *Kozmánd* Károly tanító 44 évi áldásdús működése elteltevel nyugalomba vonult és ez alkalomból az intézet, melynek 38 évig odaadó szeretettel szolgált, a derek pedagógust bucsuzása alkalmából nagy óvációkban reszesítette.

A szatmári apácák új tartományi főnöknője. *Messlényi* Gyula szatmári püspök *Wölfe* Afra, a gyulafehérvári rendház főnöknőjét nevezte ki a magyarországi irgalmas nővérek tartományi főnöknőjének. Az új tartományi főnöknő neve idegen hangzású ugyan, de áldásos élete a magyar hazáé. Mint fiatal, 17 éves leány jött Szatmárra Bajorországból. A noviciatusi idő letelte után Gyulafehérvárra küldték s azóta 34 éven keresztül szentelte hazafias szívét, vallásos lelkét a leánynevelés szent ügyének. Mint a gyulafehérvári rendház főnöknője 25 esztendő telt. Az intézetet magas színvonalra emelte s a zárdai nevelésnek nagy elismerést szerzett Erdély bércei közt. Gyulafehérvár szab. kir. város képviselőtestülete márciusi közgyűlésén érdemeit jegyzőkönyvbe vette s főnökségének 25 éves évfordulóját nyilvánosan készült megünnepelni. A tartományi főnöknő e hó 10-én foglalja el állását Szatmárott.

Iskolai alapítvány. A főváros tanácsa elhatározta, hogy az Onderkő-féle iskolai alapítványból, a melynek kamatait a polgári fiú- és leányiskolák idegen ajku tanulói közül azok kapják, a kik a magyar nyelvben legnagyobb kaladást tanúsítottak, tizenhárom 50 forintos és huszonhat 25 forintos ösztöndíjat oszt ki.

Kölcsey emlékszobra. A nagy költő szobrát vasárnapon leplezték le Nagy-Károlyban nagy ünnepélyességgel, mely alkalomból a Szent-István-társulat tudományos és irodalmi osztálya nevében *Kiss* János dr., a társulat igazgatója mondott lelkes felköszöntőt, a mely így hangzik: »Engedjék meg nekem, tisztelt uraim, hogy az első szent királyunk, szent Istvánról nevezett társulat tudományos és irodalmi osztályának hazafini üdvözlését és nagy köszönetét nyilvánítsam a nagykárolyi Kölcsey-szoborbizottságnak azért a szíves figyelemért, hogy az osztályt a mai lélekemelő és jelentőséges ünnepségre meghívni méltóztatott. A midőn a tudományos és irodalmi osztály múlt hó 29-én tartott ülésében az elnökség bemutatta a Kölcsey-szoborbizottság meghívóját, a jelenlevő

tagok nagy örömmel és lelkes eljenzéssel fogadták a jelentést s közfelkiáltással kimondták, hogy az osztály a szoborleleplezési ünnepségen képviselteti magát, mert oly férfiu emlékének megünnepléséről van szó, kinek nemes működése s emlékének hatása nagyban megegyez a Szent-István-társulat immár 50 éves működésével. Kölcsey Ferencz fáradhatatlan apostola volt a magyar nemzet haladásának és művelődésének, buzgón hirdette és gyakorolta az Isten, a haza, a család és emberiség iránt tartozó kötelességeket s a vallásosságot, tiszta erkölcsöket, tudományosságot, munkásjogot és szabadságszeretetet igyekezett nemzete minden rétegében ápolni. Már pedig ez a törekvés azonos a Szent-István-Társulat hivatásával, mert ez a társulat Szent-István védelme alatt és szellemében kiadványai által az iskolákban, az ifjuság közt, a népnél és értelmiségnél az istenfélelmet, honszerelmet, munkásságot és tudományt igyekszik terjeszteni. Azért örvend ez a társulat s annak tudományos és irodalmi osztálya, midőn lelkes honfiak törekvését szemléli, kik mindez érvnek apostolának emlékét őrzik és ápolják. Wesselényi Miklós, a dicső ünnepelt védeltje és jóbarátja, midőn Kölcsey halálának híret vette, így szólt: Nagy tökéletességével nem közénk való volt. Én pedig azt mondom, hogy nagyon is közénk való ma és lesz mindenkor emléke, példaképül és ösztönzőül arra, hogy a nemzeti emelkedettség, erkölcs haladás s igazi művelődés nagy munkájában soha el ne lankadjunk« stb.

Hibaigazítás. Mult számunkban a 106. oldal második hasábján a második bekezdés hibásan szedetett, a mennyiben *értelem* helyett mindenütt *érzelem* áll.

Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, műhímzések, stáció- és oltárképek, csillárok, fehérneműek, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szüts és Társa, a bíbornok-érsek és Magyarország hercegprímásának udv. szállítói Budapestben, IV., Kossuth Lajos-utca. Árjegyzéküket kívánatra bérmentve küldik

RÖVID HIREK. *A hercegprímás adománya.* Vaszary Kólos hercegprímás a keszthelyi főgimnáziumba járó szegény tanulók tápintézetének fölépítésére 50.000 koronát adományozott. — *Schlauch* bíboros *díszpolgársága.* Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága közgyűlésén Schlauch Lőrincz bíboros püspököt egyhangulag a város díszpolgárává választotta meg. — *Miniszteri köszönet.* A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dessewffy Sándor csanádi püspöknek, a ki a szegedi kir. kath. tanítóképző-intézet kibővítésére egy 4000 frt értékű házat vásárolt, köszönetét nyilvánította. — *Egyházi kitüntetés.* Ó Felsége a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Gidófalvy Gergely nagyszombati esperes-plébánosnak a Szent-László magyar királyról nevezett nagyszombati címzetes prépostságot adományozta. — *Legfelsőbb kitüntetések.* Ó Felsége a király Kármán Mór dr., budapesti gyakorló főgimnáziumi tanárnak, a tanárképzés körül és a pedagógiai szakirodalom terén szerzett érdemei elismerésül és Varjaassy Árpád Aradvármegyei tanfelügyelőnek, a tanügy terén

szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi czimet adományozta. — *Az állami elemi iskolai tanítók* f. hó 13-án és 14-én tartják első rendes közgyűlésüket a fővárosban. A vidéki tanítókat a Magyar Tanítók Kaszinója fogadja, mely olcsó lakásról és ellátásról is gondoskodik. — *A miniszter adománya.* Wlassics Gyula kultuszminiszter ezer forintot utalványozott a Felvidéki magyar közművelődési egyesületnek könyvtára czéljaira. — *A Szent-István-Társulat* Zichy Nándor gróf és Kisfaludy Á. Béla elnöklésével tartott választmányi ülésén megválasztották a társaság gazdasági számvizsgáló-, ház- és nyomdabizottságait, azután Kiss János dr. igazgató javaslatára elhatározták, hogy Schlauch Lőrincz bíboros püspököt aranymiséje alkalmából fölrattal üdvözlik s testületileg résztvesznek az ünnepen. Kiss János előterjesztésére azt is elhatározták, hogy Keményi Dezső Alapvető hittan és Hajdu-Zsoltványi Lélektan című művét kiadásra elfogadják. A társaság a nevelés- és egyháztörténeti pályázatot újra kitűzi. Hummer titkár 43 új tagot jelentett be. Más folyó ügyek elintézése után az igazgatói ülés véget ért. — *A gyermekek idegessége* Laufenauer szerint vagy a szülőktől öröklött, vagy pedig szerzett. Megjegyzendő, hogy a gyermekek helytelen neveléssel valósággal bele lehet oltani az idegességet. A gyermekek idegességén — mely gyakran már nyolcz-tíz éves korban kezd jelentkezni, egy dolog: helyes nevelés segíthet. — *A pannonhalmi ezredéi emléke.* A Szent-Benedek rend az ezredévi ünnep alkalmából Pannonhalmán monumentális emléket állított, melynek leleplezése a mult ősön nagy fényben ment végbe. Ennek az emlékek a főalakja: Asztrik püspök azonban nem készült el. A püspök alakját most fejezte be Jankovich Gyula szobrász s a mintát átvette a bizottság Fehér Ipoly pannonholmi főapát elnöke alatt. A bizottság igen sikerültnek ítélte a szobrot, mely a püspököt álló alakban örökíti meg. A méltóságos komoly alak stilizált főpapi ornatust visel, egyik kezében tartja az apostoli kettős keresztet s a másikban párnán a magyar szent koronát, a mint István királynak átnyújtja. — *A gombos-begóvovai tanterület* a husvétünnepben (és pedig ápril hó 11., 12., 14., 16., 18. és 19-én) jótékonyczélú Passió-játékot rendez.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Leveleik tartalmáért köszönet. — T. A. Sz. I. és V. I. Kis-Köre. Soraik jóleső örömmel töltöttek el. Köszönet Önöknek s tolmácsolják ezt a kartársaknak is. — Cs. J. Övegház. A legnagyobb készséggel adtunk helyet becses közleményének. Kérjük a szives figyelmet jövőre is. — D. F. Esztergom. A figyelmeztetésért — köszönet. Olvastuk. El is felejtettük. — Ö. K. Győrött. A husvétüi szám hozza Üdvözlöt. — B. S. Alatty. A községi falkolakra vonatkozó miniszteri rendeletet beszerezzük, lemásoltatjuk s levélben küldjük meg. Kérdéseire abban felvilágosítást talál. — K. A. Nagy-Atádon. Személyesen járunk el ügyében. De hogy lehet az, hogy ön részére két díjlevél állítatott ki. Ez késlelteti valószínűleg az elintézését. — H. E. Abauj-Enyieskén. Kérje az iskola nevében, de irassa alá kérvényét a plébános-igazgató iskolaszéki elnökkel. Hogy ingyen küldenek-e magot, azt nem tudjuk. — P. I. Fát. Az ilyesmit legjobb bizalmas egyetértéssel elintézni. Az 1/2 hold telek megilleti önt az 1868. XXXIII. t. cz alapján. — F. B. Algyó. A kath. tanügyi kongresszus emlékkönyve még nem jelent meg. Minden tag megkapja. — O. J. Dad. Szives készséggel juttatjuk levelét az illetékes helyre. Annak idején, ha fia a kérvényt beadta, értesítsen. — H. Gy. H. Szt.-Péterfa. Forduljon kérelemmel a megyei közigazgatási bizottsághoz. Ez majd átteszi ügyét a közigazgatási bírósághoz. — G. I. Paraszt-Dobuváron. Csak 1900-ban lesz önére nézve esedékes az ötödéves korpóték.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

A dacsókeszi (Hontm.) kántortanítói állomásra április hó 22-ére pályázatot hirdetek. Javadalmazása: lakás 2 szoba, konyha, kamra, istálló, pince és gyümölcsös kert. 3 kat. hold szántóföld, amelyet a hívek mivelnek és trágyáznak Párbérből 23 p. mérő rozs. Borpénz 35 frt; 6 öl fa. Tandij: 50 frt, ismétlő iskolásokért 10 frt, tanulmányi alapból 7 frt, hitközségtől 40 frt 02 kr. 8 métermázsza széna, stóla 10 frt. A folyamodványok hozzám küldendők. Óvár (Nógrádm.) u. p. Szklabonya. Bakos János esperes-tanfelügyelő.

Egri érseki megye.

A 12-ik számban hirdetett monosbéli kántortanítóságra a pályázat április 30-ig azzal hosszabbítatik meg, hogy a megválasztandó egy uri családnál magánoktatás czimén szép mellékkeresetre tehet szert. Vass Imre

Győri egyházmegye.

Pusztasomorjára. róm. kath. tanító kerestetik. Fizetése: 370 frt, egy szoba fűtés és takarítással. Kérvények ápril 18-ig az iskolaszéknek czimezve. a mosonszent-jános plébánia hivatalhoz kéretnek. Az állás azonnal elfoglalandó.

Munkácsi gör. kath. egyházmegye.

A bökényi (Ugocsam.) gör. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelem: a hitközségtől 171 frt, állami segélyből 229 frt. Jó lakás. Jelentkezők felszerelt kérvényükkel meghívatnak 1897. április 29-én Bökénybe a papi lakház.

Pécsi egyházmegye.

A Kajdaesi (Tolnam.) r. k. magyar nyelvű kántortanítói állásra május hó 20 ig pályázat nyitattik. Fizetés: lakáson, kerten kívül készpénzben, terményekben, földben 400 frt. Választás május 20-án d. e. 10 órakor. Személyes megjelenés ajánlatos.

Pályázat a lemondás folytán üres Mászlyon pusztai tanítói állomásra. Javadalmazása: évi 300 frt, lakás két szoba, konyha, padlás, pince) 400 öl kert, minden tanuló (körülbelül 75) után 40 kr. tandij, 12 köbméter hasábfá, 2-3 malom fuvar. Folyamodványok ápril 19-ig a dombovári plébánia-hivatalhoz (Tolnam.) küldendők. Pályázhat tanítónő is.

A sztárai osztálytanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése: évi 350 frt. 2 öl kemény hasábfá és 1 szobából álló lakás butorral. Köteleessége egy tanteremben önállóan működni. Tannyelv magyar. Az állomás husvét után azonnal elfoglalandó. Folyamodványok Bogdására (Baranyam.) róm. kath. plébániára küldendők. 1-2

Szamosújvári gör. kath. egyházmegye.

A csatári róm. kath. kántortanítói állomásra f. év április hó 22-ére pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. mint tanító községtől 70 frt. 2. tandij körülbelül 40 frt. 3. földek kataszteri becsértéke 83 frt 83 kr. 4. 2 öl fa beszállítva 24 frt. 5. 2 drb marhalegeltetési jog 8 frt. 6. 12 hiter rozs = 52 frt 08 kr. 7. Ismétlők oktatásáért 10 frt. 8. párbérpénz 8 frt. 9. Stóla 12 frt. 10. Ostyasütés 4 frt. 11. Állami segély 159 frt. 2 öl fa iskolafűtésre. Lakása áll: 2 szoba, konyha, kamara, istálló, sertésól. A folyamodvány a csatári róm. kath. iskolaszékre czimzendő és a Kékkő kerület ft. Bakos János esperes-plébános urhoz Óvár u. p. Szklabonya nyújtandó be. Csakis oklevéllel ellátottak pályázhatnak.

Veszprémi egyházmegye.

Zalamegyében a sümegvárosi róm. kath. elemi iskolánál segédtanítói állás azonnal elfoglalható. Évi fizetése: 163 frt, butorozott szoba, ágynemű, mosás nélkül, teljes ellátás a kántortanítónál, kiknek a kántori teendőkből segédkezni tartozik. Faiskola kezelésben jártasság előnyben részesülnek. Sikeres működés után rendes tanítói előléptetésre igényt tarthat. Kérvények az iskolaszékhez czimezve nsg Eitner Sándor elnökhöz küldendők. 1-3

50 népies bucsuztató
kottázott dallamokkal együtt
ára 63 kr.

A dallamok külön is megrendelhetők 15 krért.
Bussa, u. p. Szakal, Nógrád-m.

Szokolay István,
r. k. kántortanítónál.

Orgona-építési műintézet. RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.)
cs. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókjai.
Legelősből arakon kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra,
a többbit Norvégiába, Németországba, Ro-
maniába, Orosz-, Olasz- és Törökországba
szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Tisztelettel jelentem, hogy

„Egyházi Népénekvár”

ezimű a főegyházmezei hatóság által jóváhagyott ima-
és énekeskönyvem II. bővített kiadása most hagyta el
a sajtót s megrendelhető a kiadónál, **Stampfel Károly**
könyvkereskedőnél Pozsonyban.

Ezen II. kiadás az ország minden részéből hozzám
érkezett számos óhajoknak megfelelőleg teljesen át lett
javítva és alakítva s 150 szebbnél-szebb énekkel kibő-
vítve. — így most már 450 éneket tartalmaz. Az ima-
részt is az általános kívánalmak szerint szintén teteme-
sen kibővítettem, mely most már minden igényeknek
meg fog felelni. E szerint joggal állíthatom, hogy a
közép kezén forgó mostani ima- és énekeskönyvek
között — az énekekre nézve — a legbővebb tartalom-
mal bír, mely felkarolja s magában foglalja széles e
házában már régebbi idő óta, vagy újabban használatba
hozott összes egyházi népénekeket.

Mindezen bő tartalom mellett is ára lehető legvisekél-
lyebbre lett szabva, hogy a szegényebb sorsuak és az
iskolás gyermekek is könnyen megszerezhesék.

Ára papírkötésben 35 kr., vászonkötés 50 kr., bőr-
kötésben tokkal 1 firt. Egy drbra 5 kr. póstadíj kül-
dendő. 15 egyfajtaú példány megrendelésénél egy in-
gyen jár s ekkor a könyvek még bérmentve is küldetnek
Stampfel Károly könyvkiadóhivatala által Po-
zsonyban.

Zamárdi (Somogym.)

Csizmadia J. Gyula,
kántor és főtanító.

Imakönyvek!

Hock János imakönyve nagyobb alakban:

1. Fekete vászonkötés, préselt arany kereszttel	1 ft
vörös metszéssel	2.50
2. Fekete bőrkötés, préselt arany kereszttel arany
metszéssel	3.60
3. Fekete chagrinbőrkötés arany szegélylyel	4.—
4. Csontutáznat köt., gyöngyház díszít. és csattal	7.—

**Hock János imakönyve nagyobb alakban
gyönyörű keretrajzokkal:**

1. Fekete chagrinbőrkötés, csattal	7.—
2. Finom borjubőrkötés, Jézus monogrammal	8.—
3. Puha borjubőrkötés, bőrbetéttel és csattal	8.—
4. Borjubőrköt., gyöngyház díszít. kereszttel és csattal	9.—
5. Borjubőrköt., díszítésekkel, kereszttel és csattal	9.—
6. Préselt borjubőrkötés, bőrcsattal	9.—
7. Puha borjubőrkötés két csattal	10.—
8. Finom juhtenbőrköt., emaille kereszttel és csattal	12.—
9. Bársonykötés, sárgadíszítésekkel és csattal	12.—
10. Peluche kötés, két csattal	12.—
11. Finom utázn. elefántcsont köt. berak. és csattal	12.—
12. Borjubőrkötés, hordozható borjubörtokban	14.—

**Hock János imakönyve kis alakban remek
színyomatu keretekkel:**

1. Finom sima bőrkötés	8.—
2. Csontutáznat kötés, berakással és csattal	8.—
3. Puha borjubőrkötés, Jézus monogrammal	9.—

4. Puha borjubőrkötés, bőrbetéttel és csattal	10.—
5. Borjubőrkötés, gyöngyház kereszttel és csattal	10.—
6. Puha borjubőrkötés, emaille kereszttel és csattal	10.—
7. Vörös juhtenbőrkötés	10.—
8. Bársonykötés, valódi ezüst kereszttel és csattal	12.—
9. Peluche kötés, két csattal	12.—
10. Borjubőrkötés, hordozható borjubörtokban	14.—
11. Finom mozaik kötés	14.—

Hock János vigasztalások könyve:

1. Vászonba kötve	3.—
2. Szaffiánbőrbe kötve	5.—
3. Fekete puha borjubőrbe kötve aranysegélylyel	7.50

**Sujánszky: Hit, remény és szeretet:
(Új kislaku kiadás)**

1. Vászonkötés, vörös metszéssel	1.20
2. Szaffiánbőrkötés, vörös metszéssel	2.—
3. Szaffiánbőrkötés, arany metszéssel	2.60
4. Chagrinbőrkötés aranynyomású díszítéssel	3.20
5. Borjubőrkötés, aranykereszttel	3.60
6. Borjubőrkötés, aranykereszttel és csattal	4.—
7. Puha borjubőrkötés, bőrbetéttel és csattal	7.—
8. Vörös juhtenbőrkötés, vörös metszéssel	7.—
9. Puha borjubőrkötés, emaille csattal	8.—
10. Borjubőrkötés gyöngyház kereszttel és csattal	8.—
11. Bársonykötés valódi ezüst kereszttel és csattal	8.—

Hock János szent beszédei:

Mátyástemplomi szentbeszéd	1.20

Kaphatók a kiadónál: **ATHENAEUM** könyvkiadóhivatala, Budapest, IV. Ferencziek-tere 3. szám,

és minden hazai könyvkereskedésben.

Postai megrendelések (a kötés pontos leírásával) pontosan elintéztetnek.

Budapest, Buschmann F. könyvnyomdája. (Harisch-bazár.)